

TROUW, donderdag 3 augustus 2006

Agressieve tijgermuggen liften mee met stengels geluksbamboe

door Maaïke Bezemer

Met zogeheten lucky bamboo uit China is de gevaarlijke tijgermug in Nederlandse kassen terechtgekomen.

Het RIVM wil dat de sierstaken niet meer op water worden ingevoerd.

De Plantenziektenkundige dienst heeft in meerdere bedrijven tijgermuggen gevangen, agressieve stekers die virussen op mensen kunnen overbrengen die knokkelkoorts veroorzaken. Stengels geluksbamboe worden vanuit China vervoerd op water. En juist in dat natte laagje leggen de muggen graag hun eitjes.

Prof. dr. Roel Coutinho, directeur van het centrum infectieziektebestrijding van het RIVM, wil dat het sierbamboe alleen nog op gel wordt ingevoerd. Gel verstikt eventueel aanwezige larven. „Die mug kan allerlei virussen overbrengen die leiden tot infecties en gewrichtsklachten. Op de eilanden Réunion en Mauritius in de Indische Oceaan is dit jaar een epidemie uitgebroken door de mug. Meer dan 200.000 mensen zijn getroffen door het zogeheten chikungunya-virus, honderd tot tweehonderd mensen zijn eraan overleden. Je wilt gewoon niet dat zo'n mug zich in je land vestigt.”

Volgens VWS is de situatie echter niet dreigend genoeg voor wetgeving. Het ministerie vindt afspraken met de brancheorganisaties over gecontroleerde invoer voorlopig voldoende. Zolang niet zeker is of de mug in Nederland kan overleven, lopen alleen mensen in de kassen of inspecteurs kans op een muggensteek. Eenmaal in de winkel levert lucky bamboo geen gevaar op.

Bamboe kan best larvenvrij zijn

Hoe gevaarlijk is de tijgermug? De tijgermug (*Aedes albopictus*) komt oorspronkelijk uit Azië. Het vrouwtje zet haar eitjes af in kleine hoeveelheden water, bijvoorbeeld in oude autobanden. Door de internationale handel in oude banden is de tijgermug vanuit Azië naar de VS, Hawaii en Afrikaanse landen verslept. Inmiddels heeft hij zich ook gevestigd in Italië, Albanië en Griekenland. In 2001 werd de mug in Californië gevonden in zeecontainers met lucky bamboo.

Muggen uit gebieden waar dengue algemeen voorkomt, kunnen het dengue-virus meenemen. Personen die door deze muggen worden gestoken lopen een gering risico om geïnfecteerd te worden. Dengue kan leiden tot hoge koorts met koude rillingen, hoofdpijn en spier-, bot-, en gewrichtspijn (knokkelkoorts). Na een aantal dagen verdwijnt de koorts, het herstel kan echter lang duren. Chikungunya wordt ook overgedragen door de tijgermug. De infectie leidt tot spier- en gewrichtspijnen, waardoor patiënten vaak voorovergebogen lopen.

Lucky bamboo wordt op grote schaal ingevoerd. In bloemenwinkels en tuincentra barst het van de rechte of gekrulde staken, enkel of in bosjes. Maar met de bamboe komen tijgermuglarfjes mee en dat is niet zonder gevaar.

Toch gaat een verbod op de import van lucky bamboe op water te ver, vindt het ministerie van volksgezondheid (VWS). Voor zo'n verbod wordt gepleit door het RIVM. Want in het water waarin de bamboe binnenkomt, leven tijgermuglarfjes. De tijgermug kan verschillende virussen, zoals de knokkelkoorts, overbrengen op mensen.

Een verbod heeft geen zin, zegt een VWS-woordvoerder. Andere EU-landen krijgen hun geluksbamboe ook via de haven van Rotterdam. „Als Nederland het enige land is dat zo'n verbod afkondigt, dan komen die plantjes wel via de haven van Antwerpen naar ons toe. Zoiets moet je Europa-breed aanpakken. We willen het dus eerst in Brussel bespreken.”

VWS wil ook meer onderzoek naar de risico's. Zo is niet duidelijk of de muggen in de kassen drager zijn van het dengue-virus, dat knokkelkoorts veroorzaakt. Professor Coutinho van het RIVM beseft dat: „Probleem is dat we het nu hebben over een theoretisch risico. Er is geen stevig, krachtig bewijs dat iemand in een kas besmet is. Maar voordat je de risico's uitgezocht hebt, ben je anderhalf jaar verder. Daar wil ik niet op wachten.”

De Universiteit Wageningen moet ook nog nagaan of de Aziatische tijgermug zich überhaupt in Nederland kan vestigen. Coutinho: „Waarschijnlijk is het hier te koud. Daar staat tegenover dat die kassen een constant warm klimaat hebben, daar zou de mug zich permanent kunnen vestigen.”

De Plantenziektenkundige Dienst (PD) heeft inmiddels vallen gezet op de zeventien bedrijven die lucky bamboe importeren. „We zijn nu twee weken bezig en hebben al meer tijgermuggen gevangen dan verwacht,” zegt entomoloog en muggenspecialist Eddy Dijkstra. Een PD-inspecteur kwam de beesten vorig jaar op het spoor. Dijkstra: „De tijgermug is een agressieve steker. Hij is niet opvallend groter of kleiner dan de muggen die wij kennen, maar ook overdag actief en zijn steek is pijnlijker. In Italië, waar de soort niet meer uit te roeien valt, jagen ze mensen van de terrasjes.”

Volgens entomoloog Ernst-Jan Scholte zou het beter zijn als de import van bamboe op water wordt stopgezet. „In Amerika mogen de planten alleen op gel worden ingevoerd, dan verstikken eventueel aanwezige larven. Nederlandse bedrijven willen dat niet, ze zeggen dat de kwaliteit aantast en ze zijn bang daardoor hun handel kwijt te raken. Het ministerie moet uitmaken wat praktisch wenselijk en economisch haalbaar is, maar als er elke week een container uit China komt, neem je wel een risico.”

Oriëntal Group in Bleiswijk is de grootste importeur. „Wij hebben ook een val staan, maar tot nu toe is er nog geen mug gesignaleerd”, zegt woordvoerder Teunis Jan Klein. Volgens Klein is het heel goed mogelijk om lucky bamboe aan te voeren op water, zonder risico's. „Onze leverancier werkt met gedesinfecteerd water en de handel wordt in gesloten ruimten verpakt. Dat is gegarandeerd larvenvrij.” Om ervoor te zorgen dat elke importeur aan dergelijke eisen voldoet, stelt de branche nu samen met VWS een protocol op. Klein: „De bedrijven zijn allemaal overtuigd dat er op zo'n manier gewerkt moet worden. Wetgeving is dan overbodig.”